Lietas Nr. C29508010
Lietas arhīva Nr. SKC-0395-13

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2013.gada 21.novembrī

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts šādā sastāvā:

senators K.Torgāns

senators A.Laviņš

senatore M.Zāģere

rakstveida procesā izskatīja lietu sakarā ar /pers. A/ pilnvarotās pārstāves /pers. B/ kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 23.janvāra spriedumu SIA „n/a" prasības lietā pret /pers. A/par parāda piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] SIA „n/a" cēlusi prasību pret /pers. A/ par parāda piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2006.gada 21.jūnijā starp SIA „n/a" un /pers. A/ noslēgts līgums, saskaņā ar kuru prasītāja apņēmusies veikt remontdarbus atbildētājai piederošajās telpās /adrese/, Rīgā. Līgumā noteikts, ka paredzētie darbi pienācīgā kvalitātē jāizpilda līdz 2006.gada 31.decembrim, tomēr sakarā ar darba apjoma palielināšanos 2007.gada 4.janvārī puses noslēgušas papildus vienošanos par līguma pagarināšanu līdz 2007.gada 31.jūnijam. Atbilstoši līguma noteikumiem katru mēnesi tiek sastādīti pieņemšanas – nodošanas akti un atbilstoši šiem aktiem izrakstīti rēķini.

Prasītāja izpildījusi visas ar līgumu pielīgtās saistības. Par padarītajiem darbiem atbildētājai 2007.gada 3.augustā izrakstīts rēķins par izpildītajiem darbiem saskaņā ar 2007.gada 3.augusta aktu par Ls 11 072,41. Laika posmā no 2007.gada 10.augusta līdz 14.septembrim no atbildētājas minētā rēķina apmaksai saņemti vairāki pārskaitījumi par kopējo summu Ls 5000, taču pārējā summa Ls 6072,41 nav samaksāta.

Prasītāja lūgusi tiesu piedzīt no atbildētājas parādu Ls 6072,41.

Prasība pamatota ar Civillikuma 1589. un 2223.pantu.

[2] Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesa ar 2010.gada 10.novembra spriedumu SIA „n/a" prasību apmierinājusi.

Spriedumā tiesa norādījusi, ka atbildētājai 2010.gada 26.martā nosūtīts paziņojums par iesniegto prasību kopā ar prasības pieteikuma norakstu, lūdzot sniegt rakstveida paskaidrojumus par iesniegto prasību 30 dienu laikā no prasības pieteikuma nosūtīšanas dienas. Atbildētāja rakstveida paskaidrojumus tiesā nav iesniegusi.

Tiesas sēdē prasītāja pārstāvis /pers. C/ prasību uzturēja pilnā apmērā uz prasības pieteikuma norādītā pamata un motīviem, kā arī norādīja, ka pēc prasības iesniegšanas atbildētāja nav griezusies pie prasītāja, nav apstrīdējusi parāda apmēru.

Atbildētāja /pers. A/ tiesas sēdē nebija ieradusies. Tiesā saņemts atbildētājas pārstāves /pers. B/ lūgums atlikt lietas izskatīšanu, jo uz šo tiesas sēdi viņa nevarēs ierasties sakarā ar to, ka 2010.gada 10.novembrī ir aizņemta divās citās tiesas sēdēs, pārstāvot citas personas. Tiesa, izvērtējot lūgumā minētos apstākļus un lūgumam pievienotos dokumentus atzinusi, ka atbildētājas pārstāves neierašanās iemesli nav attaisnojoši, jo /pers. A/ pilnvaru /pers. B/ ir izdevusi 2010.gada 9.novembrī, un /pers. B/ nevajadzēja uzņemties /pers. A/ pārstāvību, ja jau iepriekš bija zināms, ka 2010.gada 10.novembrī viņai jāpiedalās arī citās tiesas sēdēs. Līdz ar to tiesa atzinusi par iespējamu izskatīt lietu bez atbildētājas pārstāves klātbūtnes.

[3] Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija, izskatījusi lietu apelācijas kārtībā, ar 2012.gada 23.janvāra spriedumu SIA „n/a" prasību apmierinājusi. Tiesa no /pers. A/ piedzinusi SIA „n/a" labā parādu Ls 6072,41 un tiesas izdevumus Ls 270,46, kopā Ls 6342,87. Tāpat tiesa piedzinusi no /pers. A/ par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 4,36.

[3.1] Civillietu tiesu kolēģija atbilstoši Civilprocesa likuma 432.panta piekto daļai pievienojusies Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas 2010.gada 10.novembra sprieduma motivācijai, norādot, ka neatkārtos tajā minētos argumentus. Reaģējot uz

/pers. A/ apelācijas sūdzības argumentiem, tiesa secinājusi, ka tie nav pamatoti tālāk norādīto apsvērumu dēļ.

[3.2] Prasības pieteikuma un tam pievienoto dokumentu noraksti /pers. A/ nosūtīti 2010.gada 26.martā *(sk. lietas 23.lapa)*. Kā izriet no apelācijas sūdzības, atbildētāja prasības pieteikuma norakstu saņēmusi, tādējādi par SIA „n/a" celto prasību /pers. A/ Civilprocesa likuma 148.panta kārtībā ir paziņots. Atbildētāja ne pirmās, ne apelācijas instances tiesai nav iesniegusi pierādījumus, ka viņai būtu bijuši jebkādi šķēršļi pēc prasības pieteikuma saņemšanas izmantot Civilprocesa likuma 74.pantā paredzētās tiesības iepazīties ar lietas materiāliem vai lūgt tiesu nosūtīt tos viņai atkārtoti, kā arī Civilprocesa likuma 179.panta kārtībā iesniegt motivētu pieteikumu par rakstveida pierādījumu viltojumu.

Tiesai nav šaubu par prasības pieteikumam pievienoto dokumentu atbilstību oriģinālam, jo to noraksti noteiktā kārtībā apliecināti.

[3.3] Nepamatots ir /pers. A/ arguments, ka viņai nebija iespējas ātrāk pilnvarot pārstāvi lietas vešanai. Tiesas pavēste uz 2010.gada 10.novembri atbildētājai nosūtīta jau 26.augustā, tādējādi atbildētājas rīcībā bijis pietiekams laiks pilnvarot pārstāvi lietas vešanai. Fakts, ka pilnvaru /pers. A/ izdevusi dienu pirms tiesas sēdes *(sk. lietas 30.lapa)* personai, par kuru jau iepriekš zināms, ka viņa 10.novembra tiesas sēdē piedalīties nevarēs, nav pietiekams pamats lietas izskatīšanas atlikšanai.

Pastāvot šādiem apstākļiem, pirmās instances tiesa pamatoti atzinusi atbildētājas pārstāves neierašanos par neattaisnotu un lietu izskatījusi bez viņas klātbūtnes.

[3.4] Apelācijas sūdzībā, apstiprinot faktu, ka starp pusēm pastāvējušas noteiktas saistības par rekonstrukciju un remontu /pers. A/ piederošajās telpās /adrese/, atbildētāja nav iesniegusi pierādījumus, ka bez 2006.gada 21.jūnija līguma viņai ar prasītāju bijušas no kāda cita līguma izrietošas saistības.

2007.gada 10. un 31.augustā, kā arī 14.septembrī /pers. A/ veikusi trīs maksājumus par izpildītiem darbiem pēc SIA „n/a" 2007.gada 3.augusta rēķina, tādējādi apstiprinot no 2006.gada 21.jūnija līguma izrietošo saistību. Trīs gadu laikā līdz prasības celšanai /pers. A/ nav iebildusi pret minētā rēķina summu, līgumu nav apstrīdējusi. Līdz ar to ir pamats parāda atlikuma Ls 6072,41 piedziņai.

[4] Kasācijas sūdzībā par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 23.janvāra spriedumu /pers. A/ pilnvarotā pārstāve lūgusi spriedumu atcelt un lietu nodot jaunai izskatīšanai tālāk norādīto apsvērumu dēļ.

Tikai gatavojot apelācijas sūdzību atbildētāja no lietas materiāliem ieguva prasības pieteikumam pievienoto pielikumu kopijas un bija pārsteigta, ka prasība ir pamatota ar dokumentiem, kuros viņas paraksts ir viltots. Tāpēc atbildētāja apelācijas sūdzībā iekļāva pieteikumu par lietā iesniegto rakstveida pierādījumu viltojumu, lūdzot tiesu tos izslēgt.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 179.panta trešo daļu tiesai, lai pārbaudītu pieteikumu par rakstveida pierādījuma viltojumu, ir tikai divas alternatīvas iespējas: tiesa var noteikt ekspertīzi vai pieprasīt citus pierādījumus. Atbildētāja apelācijas instances tiesas sēdē uzturēja lūgumu noteikt ekspertīzi par lietā iesniegto dokumentu – 2006.gada 21.jūnija līguma, 2007.gada 4.janvāra papildus vienošanās, kā arī 2007.gada 3.augusta akta – viltojuma pārbaudi. Tiesa nenosakot ekspertīzi un nepieprasot citus pierādījumus, pārkāpusi Civilprocesa likuma 179.panta trešo daļu. Šāds procesuāls pārkāpums noveda pie nepamatota sprieduma, jo iepriekš minētie dokumenti – līgums, papildus vienošanās un akts, kuri atbildētājas ieskatā ir viltoti, bija vienīgie pierādījumi, ar kuriem prasītājs pamatoja savu prasījumu. Prasības pieteikumam pievienotais 2007.gada 3.augusta rēķins ir vienpusēji sastādīts dokuments (bez atbildētājas paraksta), tādēļ nav pamata uzskatīt, ka atbildētāja šo rēķinu ir akceptējusi.

Kasācijas sūdzības iesniedzējas ieskatā, tiesa pārkāpusi Civilprocesa likuma 97.panta trešo daļu, jo nav spriedumā norādījusi, kāpēc apstrīdētajiem pierādījumiem ir dodama priekšroka salīdzinājumā ar atbildētājas paskaidrojumiem. Tiesa pārkāpusi atbildētājas tiesības uz taisnīgu tiesu, jo apelācijas instancē lieta nav skatīta Civilprocesa likumā paredzētajā kārtībā.

[5] Paskaidrojumos par kasācijas sūdzību SIA „n/a" norādījusi, ka, izvērtējot pierādījumus, tiesa pamatoti nav pieņēmusi lēmumu par ekspertīzes noteikšanu. Tiesa ir devusi ticamību prasītājas iesniegtajiem pierādījumiem, bet atbildētāja nav pierādījusi savu iebildumu pamatotību.

Motīvu daļa

[6] Pārbaudījis sprieduma likumību attiecībā uz personu, kas to pārsūdzējusi, un attiecībā uz argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībā, kā to nosaka Civilprocesa likuma 473.panta pirmā daļa, Senāts uzskata, ka spriedums atstājams negrozīts tālāk norādīto motīvu dēļ.

[6.1] Apelācijas instances tiesa ir vērtējusi atbildētājas pārstāves apelācijas sūdzībā ietverto norādījumu par pierādījumu izslēgšanu to viltojuma dēļ un lūgumu noteikt ekspertīzi, lai pārbaudītu pieteikumu par rakstveida pierādījumu viltojumu. Šāda veida puses lūgumus tiesa izlemj kopsakarā ar lietas materiāliem kopumā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 179.pantu pieteikums par rakstveida pierādījumu viltojumu iesniedzams motivēta pieteikuma veidā. Kā norādījis prof. V.Bukovskis, viltojuma strīds nozīmē puses kategorisku apgalvojumu, ka pretējās puses iesniegts akts ir viltots, un gatavību pierādīt šo apgalvojumu *(sk. Bukovskis V. Civīlprocesa mācības grāmata. – Rīga: Autora izdevums, 1933, 408.lpp.)*. Līdz ar to konkrētajā gadījumā apelācijas sūdzībā ietvertais apgalvojums par iespējamu viltojumu un lūgums noteikt ekspertīzi nav tāds pieteikums, kura izlemšanu regulē Civilprocesa likuma 179.pants un kura izlemšanai pastāv tikai divas alternatīvas: ekspertīze vai citu pierādījumu pieprasīšana. Līdz ar to tiesa, izvērtējot lietā esošos dokumentus un ņemot vērā atbildētājas darbības norēķinos par rekonstrukciju telpās /adrese/, Rīgā, ir atzinusi, ka lūgums par ekspertīzes noteikšanu nav apmierināms *(sk. lietas 54.lapa),* to noraidījusiun uzklausījusi pušu paskaidrojumus par strīda būtību. Senāta ieskatā, tiesa nav pārkāpusi Civilprocesa likuma 179.panta noteikumus un šajā daļā kasācijas sūdzībai nav pamata.

[6.2] Citi apgalvojumi par Civilprocesa likuma 97.panta pārkāpumiem, nenorādot, kāpēc vieniem pierādījumiem dota priekšroka salīdzinājumā ar citiem, ir nekonkrēti un nav atzīstami par kasācijas motīviem, kādi minēti 453.panta pirmās daļas 5.punktā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 1.punktu, Senāts

nosprieda

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 23.janvāra spriedumu atstāt negrozītu, bet /pers. A/ pilnvarotās pārstāves /pers. B/ kasācijas sūdzību noraidīt.

Spriedums nav pārsūdzams.

Senators K.Torgāns

Senators A.Laviņš

Senatore M.Zāģere